Cynllun cyflawni ar gyfer gofalwyr di-dâl 2025 i 2026

Tîm Polisi Gofalwyr Di-dâl Llywodraeth Cymru
PolisiGofalwyrDi-dal@llyw.cymru

Mae'r Cynllun Cyflawni hwn wedi'i lunio ar y cyd â rhanddeiliaid sy'n cynrychioli gofalwyr di-dâl, awdurdodau lleol, byrddau iechyd a'r trydydd sector. Mae'r Cynllun Cyflawni hwn yn rhan o'r Strategaeth ar gyfer Gofalwyr Di-dâl.

Gweithio'n drawslywodraethol

Cyfeirir at ofalwyr di-dal a chânt eu hystyried mewn ystod o strategaethau, polisïau a chynlluniau eraill gan Lywodraeth Cymru. Mae'r rhain yn cynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i'r strategaeth newydd Iechyd Meddwl a Llesiant Meddyliol Pob Oed 2024-2034, y Strategaeth Tlodi Plant, Strategaeth Tlodi Plant Cymru 2024 | LLYW.CYMRU, Fframwaith NYTH ar gyfer gwella gwasanaethau iechyd meddwl a llesiant, Fframwaith NYTH (iechyd meddwl a lles): cyflwyniad | LLYW.CYMRU, y strategaeth atal hunanladdiad, Strategaeth atal hunanladdiad a hunan-niweidio: cynllun cyflawni 2025 i 2028 | LLYW.CYMRU a'n Strategaeth ar gyfer Cymdeithas sy'n Heneiddio Cymru o blaid pobl hŷn: ein strategaeth ar gyfer cymdeithas sy'n heneiddio | LLYW.CYMRU. Mae gofalwyr di-dâl yn faes blaenoriaeth i'r Fforwm Cydraddoldeb Rhywedd ac o ran ymateb Llywodraeth Cymru i Adroddiad Arsylwadau Terfynol Pwyllgor y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn 2023.

Blaenoriaeth strategol 1: Adnabod a gwerthfawrogi gofalwyr

Canlyniadau:

- gwell cydnabyddiaeth o ofalwyr di-dâl o bob oed ac o bob cymuned
- bod mwy o ofalwyr di-dâl yn hunanddiffinio
- gwell cydnabyddiaeth o ofalwyr di-dâl gan ymarferwyr gofal iechyd a gofal cymdeithasol
- gwell cydnabyddiaeth a dealltwriaeth o'r rôl ofalu mewn cymunedau
- gwell cydnabyddiaeth o ofalwyr ifanc mewn addysg
- bod lleisiau gofalwyr di-dâl yn cael eu clywed ac yn dylanwadu ar bolisi a gosod blaenoriaethau strategol

Sut y byddwn yn cyflawni hyn	Cyflawni	Mesurau	Amserlen
Ar y cyd, bydd awdurdodau lleol a byrddau iechyd yn asesu anghenion gofalwyr yn eu hardal ac yn defnyddio'r wybodaeth hon i gynllunio gwasanaethau	Awdurdodau Lleol a Byrddau Iechyd	Cyhoeddi ar y cyd asesiadau o anghenion y boblogaeth bob 5 mlynedd.	Yr asesiad nesaf i'w gyhoeddi ym mis Ebrill 2027

Sut y byddwn yn cyflawni hyn	Cyflawni	Mesurau	Amserlen
(adran 14 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014).			
Adolygu'r wybodaeth i ofalwyr a gynhyrchir gan Lywodraeth Cymru, neu drwy gyllid gan Lywodraeth Cymru, i sicrhau ei bod yn hygyrch a'i bod yn adlewyrchu'r amrywiaeth ymhlith gofalwyr di-dâl. Gofyn am adborth / cyfraniad grwpiau cymunedol perthnasol at y gwaith o adolygu'r wybodaeth a datblygu unrhyw ddeunyddiau newydd.	Llywodraeth Cymru a'r holl sefydliadau cyflenwi.	• Adroddiadau gan sefydliadau cyflenwi. • Arddangos sut y mae grwpiau cymunedol perthnasol yn cymryd rhan.	• Erbyn mis Medi 2025 • Parhaus
Gweithgarwch hyrwyddo er enghraifft negeseuon cyhoeddus, cyfleoedd yn y cyfryngau ac ymweliadau gan Weinidogion i godi ymwybyddiaeth o gyfraniad gofalwyr ac annog hunanddiffinio.	Llywodraeth Cymru a'r holl sefydliadau cyflenwi.	• Hysbysiadau i'r wasg, erthyglau i'r cyfryngau, negeseuon ar y cyfryngau cymdeithasol. • Ymweliadau gan Weinidogion a phresenoldeb mewn digwyddiadau.	• Parhaus
Hysbysebu ar y cyfryngau cymdeithasol i godi ymwybyddiaeth o ofalwyr ifanc er mwyn annog hunanddiffinio.	Llywodraeth Cymru	• Data ynghylch gwybodaeth a rennir ar y cyfryngau cymdeithasol • Cynnydd yn nifer y gofalwyr ifanc sy'n cysylltu ag awdurdodau lleol.	• Mai 2025 ac adegau eraill
Datblygu a chydgysylltu ymgyrch i godi ymwybyddiaeth o anghenion gofalwyr, eu hawliau a'r mynediad at gymorth o fewn y systemau iechyd a gofal cymdeithasol. Y brif gynulleidfa fydd gweithwyr	Gofalwyr Cymru / Ymddiriedolaeth Gofalwyr Cymru / Fforwm Cymru	• Datblygu adnoddau a'u hyrwyddo drwy sianeli perthnasol. • Ceisio adborth cychwynnol a'i	• Tachwedd 2025 • Adolygu ym mis Mawrth 2026

Sut y byddwn yn cyflawni hyn	Cyflawni	Mesurau	Amserlen
proffesiynol ym maes iechyd a gofal - ond bydd adnoddau hefyd yn cael eu defnyddio gan randdeiliaid cymunedol i gyfeirio gofalwyr ac yn cael eu hyrwyddo gan wasanaethau gofalwyr lleol.	Gyfan / Llywodraeth Cymru	ddefnyddio wrth gynllunio ar gyfer y dyfodol.	
Ymwneud â sefydliadau i sicrhau ymwybyddiaeth o gymunedau amrywiol o ofalwyr teuluol.	Fforwm Cymru Gyfan	• Adborth.	• Parhaus
Datblygu adnoddau a phecynnau e-ddysgu ar gyfer cyrsiau iechyd israddedig ac ar gyfer byrddau iechyd at ddibenion cynefino staff a datblygiad proffesiynol parhaus. Sicrhau bod deunyddiau hyfforddi yn ymdrin â materion cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant fel bod modd cyrraedd gofalwyr o bob oed ac o wahanol gefndiroedd economaidd-gymdeithasol, crefyddol ac ethnig a chyfathrebu â nhw. Darparu adnoddau i'w cynnwys yn yr hyfforddiant a ddarperir ar hyn o bryd i weithwyr gofal iechyd drwy Addysg a Gwella Iechyd Cymru.	Ymddiriedolaeth Gofalwyr Cymru	• Nifer ac ystod yr adnoddau e-ddysgu a gynhyrchir. • Adborth gan bobl sy'n cwblhau hyfforddiant a chyflogwyr. • Cadarnhad bod adnoddau wedi'u hymgorffori fel y bwriadwyd ac yn cael eu defnyddio. • Adborth drwy AaGIC gan bobl sy'n manteisio ar yr hyfforddiant.	• Y cyfan erbyn mis Mawrth 2026 • I'w gadarnhau gan AaGIC
Cyfrannu deunyddiau ynghylch bod yn ymwybodol o ofalwyr at hyfforddiant gweithwyr iechyd proffesiynol sy'n gweithio ym maes anabledd dysgu.	Fforwm Cymru Gyfan	• Adborth gan ddarparwyr hyfforddiant.	• Parhaus
Cymhwyso egwyddorion bod yn ymwybodol o ofalwyr yn ymarfer y gweithlu mewn ysbytai i sicrhau bod gofalwyr yn cymryd rhan lawn ac yn cael eu cynorthwyo pan fo angen derbyn cleifion i'r ysbyty a chynllunio i'w rhyddhau.	Ymddiriedolaeth Gofalwyr Cymru Byrddau Iechyd	• Gwasanaethau cymorth i ofalwyr a ddarperir mewn ysbytai. • Datblygu ymhellach adnoddau staff er mwyn	• Adroddiad monitro gan Ymddiriedolaeth Gofalwyr Cymru bob 6 mis

Sut y byddwn yn cyflawni hyn	Cyflawni	Mesurau	Amserlen
Cyllid parhaus i fyrddau iechyd drwy'r Gronfa Integreiddio Rhanbarthol i sicrhau bod ymwybyddiaeth o ofalwyr ar waith a gwybodaeth i staff a gofalwyr di-dâl mewn lleoliadau ysbytai (caiff hyn ei gynnwys hefyd ym Mlaenoriaeth Strategol 2).	Llywodraeth Cymru	hyrwyddo arferion gorau wrth gynllunio i ryddhau cleifion. • Hyrwyddo'n barhaus rôl gofalwyr di-dâl wrth ryddhau cleifion, fel yr adlewyrchir yng nghanllawiau Llywodraeth Cymru ynghylch rhyddhau cleifion.	• Adroddiadau monitro yn sgil gofynion adrodd y Gronfa Integreiddio Rhanbarthol
Datblygu adnoddau / pecynnau e-ddysgu ar gyfer gweithwyr proffesiynol ac israddedigion ym maes gofal cymdeithasol – a gynhyrchir ar y cyd â gofalwyr di-dâl. Sicrhau bod deunyddiau hyfforddi yn mynd i'r afael â materion cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant i alluogi cyrraedd gofalwyr o bob oed ac o wahanol gefndiroedd economaidd-gymdeithasol, crefyddol ac ethnig, yn ogystal â chyfathrebu â nhw. Hyfforddiant 'byw' cyfyngedig a seminar Ymwybyddiaeth o Ofalwyr i reolwyr.	Gofalwyr Cymru	• Nifer ac ystod yr adnoddau e-ddysgu a gynhyrchir. • Adborth gan bobl sy'n cwblhau hyfforddiant a chyflogwyr. • Nifer y staff / sesiynau sy'n cwblhau hyfforddiant byw. • Cadarnhad bod adnoddau wedi'u hymgorffori fel y bwriadwyd ac yn cael eu defnyddio.	• Y cyfan erbyn mis Mawrth 2026
Diweddaru'r wybodaeth a'r adnoddau presennol ynglŷn â gofalwyr di-dâl ar wefan Gofal Cymdeithasol Cymru ar gyfer gweithwyr gofal cymdeithasol proffesiynol.	Gofal Cymdeithasol Cymru	• Cadarnhad bod y deunyddiau wedi'u diweddaru.	• 30 Medi 2025

Sut y byddwn yn cyflawni hyn	Cyflawni	Mesurau	Amserlen
		• Gwybodaeth gan Gofal Cymdeithasol Cymru ynghylch y defnydd.	
Gwybodaeth ac adnoddau dysgu ar gyfer fferyllwyr cymunedol wedi’u hymgorffori yn y fframwaith newydd ar gyfer fferyllfeydd.	Ymddiriedolaeth Gofalwyr Cymru / Llywodraeth Cymru	• Cadarnhad bod hyn wedi’i gyflawni. • Adborth gan fferyllwyr ar werth yr adnoddau.	• Erbyn 30 Mehefin 2025 • Parhaus
Cynyddu gweithgarwch y Rhwydwaith Proffesiynol Gofalwyr Ifanc.	Ymddiriedolaeth Gofalwyr Cymru	• Y nifer sy’n mynychu, cynyddu i 3 cyfarfod. • Adborth gan aelodau.	• Monitro drwy gydol y flwyddyn
Y defnydd a wneir o adnoddau gwybodaeth wedi'u hadnewyddu ynghylch gofalwyr ifanc a ddarperir ar Hwb a Dysg ar gyfer ysgolion a cholegau (caiff hyn ei gynnwys hefyd ym Mlaenoriaeth Strategol 4).	Ymddiriedolaeth Gofalwyr Cymru / Llywodraeth Cymru	• Cadarnhad bod adnoddau wedi’u cynnwys ar blatfformau perthnasol. • Adborth gan ysgolion a cholegau.	• Erbyn 30 Mehefin 2025 • Parhaus
Adolygu’r defnydd o’r wybodaeth ynghylch cardiau adnabod gofalwyr ifanc a ddarparwyd i awdurdodau lleol ym mis Rhagfyr (caiff hyn ei gynnwys hefyd ym Mlaenoriaeth Strategol 4).	Llywodraeth Cymru	• Gwybodaeth i’w chasglu gan awdurdodau lleol ynghylch y defnydd sydd wedi'i wneud o'r deunyddiau a ddarparwyd.	• Erbyn 30 Ebrill 2025
Parhau â chynrychiolaeth o ofalwyr di-dâl unigol ar y Grŵp Cynghori Gweinidogol (yn ychwanegol at y sefydliadau gofalwyr o’r trydydd sector).	Cadeirydd / Llywodraeth Cymru / Ymddiriedolaeth Gofalwyr Cymru	• Presenoldeb parhaus ac adborth gan aelodau.	• Parhaus

Sut y byddwn yn cyflawni hyn	Cyflawni	Mesurau	Amserlen
Cynyddu nifer yr aelodau o'r Bwrdd Cynghori Gofalwyr Ifanc a'i weithgarwch, gan gynnwys digwyddiadau ehangach ar gyfer gofalwyr ifanc er mwyn casglu barn. Cyfrannu at waith y Grŵp Cynghori Gweinidogol ac amcanion polisi Llywodraeth Cymru.	Ymddiriedolaeth Gofalwyr Cymru	• Cynnydd sylweddol yn nifer yr aelodau gweithredol. • Adborth gan aelodau. • Adroddiad gan Ymddiriedolaeth Gofalwyr Cymru.	• Adolygu ym mis Hydref 2025 ac ym mis Chwefror 2026
Cefnogaeth barhaus i gynrychiolaeth o ofalwyr di-dâl ar Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol.	Gofalwyr Cymru	• Gofalwyr Cymru yn cyfarfod â chynrychiolwyr ac yn rhannu materion â Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol / Llywodraeth Cymru.	• Adolygu ym mis Hydref 2025 ac ym mis Chwefror 2026

Blaenoriaeth strategol 2: darparu gwybodaeth, cyngor a chymorth

Canlyniadau:

- mae gofalwyr di-dâl yn elwa ar fwy o gysondeb ac yn gallu cael gafael ar wybodaeth, cyngor a chymorth yn haws
- gall gofalwyr di-dâl gael gafael ar gyngor da yn hawdd er mwyn hwyluso'r broses o hawlio budd-daliadau / taliadau perthnasol
- mae gofalwyr di-dâl yn elwa ar fynediad gwell at asesiadau anghenion gofalwyr sy'n cyd-fynd â deddfwriaeth ac egwyddorion arferion gorau

Sut y byddwn yn cyflawni hyn	Cyflawni	Mesurau	Amserlen
Bydd awdurdodau lleol a byrddau iechyd yn sicrhau bod gwasanaethau ataliol ar gael yn eu hardaloedd (adran 15 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014).	Awdurdodau lleol a byrddau iechyd	• Darparu gwasanaethau priodol. • Asesiadau mewnol / sicrhau ansawdd.	• Parhaus

Sut y byddwn yn cyflawni hyn	Cyflawni	Mesurau	Amserlen
		• Arolygiadau gan Arolygiaeth Gofal Cymru ac Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru.	
Bydd awdurdodau lleol yn darparu gwybodaeth a chyngor ynglŷn â gwasanaethau cymorth i ofalwyr di-dâl yn ogystal â'u cynorthwyo i gael gafael ar y cymorth hwnnw (adran 17 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014).	Awdurdodau lleol a byrddau iechyd	• Darparu gwasanaethau gwybodaeth, cyngor a chymorth. • Asesiadau mewnol / sicrhau ansawdd. • Adolygiadau ac arolygiadau gan Arolygiaeth Gofal Cymru.	• Parhaus
Bydd byrddau iechyd lleol yn cydweithio ag awdurdodau lleol ynghylch y gwasanaethau a ddarperir i ofalwyr.		• Asesiadau mewnol / sicrhau ansawdd.	• Parhaus
Bydd Llywodraeth Cymru yn darparu cyllid i fyrddau iechyd sicrhau bod ymwybyddiaeth o ofalwyr ar waith yn ogystal â gwybodaeth i staff a gofalwyr di-dâl mewn lleoliadau ysbytai (caiff hyn ei gynnwys hefyd ym Mlaenoriaeth Strategol 1).	Byrddau Iechyd / Llywodraeth Cymru	• Cytundeb o ran cyllid wedi'i sicrhau. • Gofynion adrodd y Gronfa Integreiddio Rhanbarthol.	• Monitro yn ystod y flwyddyn
Parhau â'r gwasanaeth gwybodaeth a chyngor a'r adnoddau a ddarperir gan Gofalwyr Cymru. Hyrwyddo hunaneiriolaeth. Diweddaru deunyddiau (cydgynhyrchu) a sefydlu tudalen lanio gydlynol i'w defnyddio ar gyfer cyfeirio defnyddwyr.	Gofalwyr Cymru	• Adborth ynghylch yr adnoddau sydd ar gael. • Cyrhaeddiad ar You Tube ac ar y cyfryngau cymdeithasol.	• Adroddiadau a chyfarfodydd monitro yn ystod y flwyddyn ac ar ddiwedd blwyddyn

Sut y byddwn yn cyflawni hyn	Cyflawni	Mesurau	Amserlen
Mapio gwasanaethau gwybodaeth a chymorth presennol sy’n canolbwyntio ar ofalwyr a chynnal dadansoddiad o’r bylchau a sefydlu’r angen am fewnbwn pellach.			
Gwasanaeth gwybodaeth a chyngor wedi’i dargedu at ofalwyr hŷn – i gynnwys llinell ffôn bwrpasol ac adnoddau penodol.	Age Cymru	• Age Cymru i werthuso’r cyrhaeddiad – perfformiad yn erbyn targedau.	• Adroddiadau a chyfarfodydd monitro yn ystod y flwyddyn ac ar ddiwedd blwyddyn
Adolygiad o’r Siarter ar gyfer Gofalwyr a pha mor hwylus y mae gwybodaeth ar gael i ofalwyr di-dâl drwy dudalennau gwefan Llywodraeth Cymru.	Llywodraeth Cymru a’r Gynghrair Cynhalwyr.	• Adolygiad wedi’i gwblhau • Adborth gan ofalwyr.	• Medi 2025
Parhau â chyngor ariannol drwy’r Gronfa Cymorth i Ofalwyr.	Ymddiriedolaeth Gofalwyr Cymru / sefydliadau cyflenwi lleol	• Darparu gwybodaeth am weithgarwch a chanlyniadau.	• Hydref 2025 ac Ebrill 2026
Parhau â chyngor ar fudd-daliadau a hawliau, gan sicrhau bod gofalwyr di-dâl yn cael sylw fel grŵp penodol.	Gwybodaeth am fudd-daliadau gan Lywodraeth Cymru	• Sicrhau bod anghenion gofalwyr di-dâl yn cael sylw.	• Parhaus
Parhau i ddarparu gwybodaeth am fudd-daliadau a chynhyrchu incwm i deuluoedd sy’n helpu pobl ag anableddau dysgu. Codi ymwybyddiaeth gofalwyr di-dâl o asesiadau o anghenion gofalwyr.	Fforwm Cymru Gyfan	• Nifer yr ymweliadau â safle gwybodaeth ar-lein. • Cynnal cyfarfodydd â chynrychiolwyr gofalwyr di-dal o’r Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol.	• Parhaus

Sut y byddwn yn cyflawni hyn	Cyflawni	Mesurau	Amserlen
	Fforwm Cymru Gyfan, gan gefnogi Gofalwyr Cymru		
Gweithio gydag awdurdodau lleol a byrddau iechyd o dan nawdd y Grŵp Cynghori Gweinidogol i hyrwyddo gwelliannau ac arferion gorau wrth ddarparu gwybodaeth, cyngor a chymorth i ofalwyr di-dâl ac o ran cynnal asesiadau o anghenion gofalwyr.	Grŵp Cynghori Gweinidogol / Llywodraeth Cymru	• Adborth gan ofalwyr di-dâl drwy sefydliadau gofalwyr cenedlaethol ac ymatebion i'r arolwg Dilyn y Ddeddf (Gofalwyr Cymru). • Nifer yr asesiadau a gynhaliwyd. • Casglu gwybodaeth sicrhau ansawdd / adborth gan awdurdodau lleol a byrddau iechyd.	• Rhagfyr 2025

Blaenoriaeth strategol 3: Helpu i fyw yn ogystal â gofalu

Canlyniadau:

- mae gofalwyr di-dâl yn parhau i elwa ar gyfleoedd seibiannau byr ychwanegol
- mae gofalwyr di-dâl a chleifion yn elwa ar gyfraniad gofalwyr di-dâl wrth ryddhau cleifion o’r ysbyty a chynllunio gofal
- mae gofalwyr di-dâl yn parhau i elwa ar gymorth ariannol brys
- gall gofalwyr di-dâl gael gafael ar gymorth llesiant priodol

Sut y byddwn yn cyflawni hyn	Cyflawni	Mesurau	Amserlen
Bydd awdurdodau lleol yn darparu gwasanaethau i ddiwallu’r anghenion cymwys am gymorth ar gyfer	Awdurdodau lleol	• Darparu gwasanaethau, cyfleusterau neu daliadau.	• Parhaus

Sut y byddwn yn cyflawni hyn	Cyflawni	Mesurau	Amserlen
gofalwyr di-dâl (adran 34 ac adrannau 40-45 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014).		• Asesiadau mewnol / sicrhau ansawdd. • Adolygiadau ac arolygiadau gan Arolygiaeth Gofal Cymru.	
Bydd Llywodraeth Cymru yn darparu cyllid ar gyfer y Gronfa Seibiannau Byr i alluogi gofalwyr i elwa ar gyfleoedd seibiannau byr.	Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol / Ymddiriedolaeth Gofalwyr Cymru	• Gwerthusiad annibynnol • Adborth wedi'i gasglu gan bartneriaid cyflenwi.	• Ebrill 2025 • Monitro ym mis Hydref 2025 ac ym mis Ebrill 2026
Bydd Llywodraeth Cymru, partneriaid statudol a phartneriaid o'r trydydd sector yn cyfrannu at yr adolygiad annibynnol sydd wedi'i gomisiynu gan Lywodraeth y DU ynghylch y Lwfans Gofalwr.	Llywodraeth Cymru a rhanddeiliaid eraill		• Yn ôl yr angen
Bydd Llywodraeth Cymru yn darparu cyllid i'r Gronfa Cymorth i Ofalwyr sy'n darparu micrograntiau i ofalwyr sydd ar incwm isel brynu eitemau hanfodol.	Ymddiriedolaeth Gofalwyr Cymru		• Monitro ym mis Hydref 2025 ac ym mis Ebrill 2026
Sesiynau llesiant a grymuso ar gyfer gofalwyr er mwyn darparu gwybodaeth a chymorth i ofalwyr di-dâl.	Gofalwyr Cymru	• Cynnal 12 sesiwn.	• Erbyn mis Mawrth 2026
Bydd Gofalwyr Cymru yn adolygu ei adnoddau llesiant presennol ar gyfer gofalwyr di-dâl o bob oed. Hyrwyddo defnydd gofalwyr di-dâl o'r platfform Hapus a gynhelir gan Iechyd Cyhoeddus Cymru, sy'n darparu gwybodaeth ac adnoddau ynghylch hunangymorth a	Gofalwyr Cymru a Llywodraeth Cymru	• Cynnwys a chanolbwyntio'n benodol ar ofalwyr.	• Erbyn diwedd mis Rhagfyr 2025

Sut y byddwn yn cyflawni hyn	Cyflawni	Mesurau	Amserlen
llesiant. Darparu straeon gan ofalwyr di-dâl i annog hunanddiffinio.			
Asesu cynigion presennol i gefnogi Bywyd ar ôl Gofalu, gan ddefnyddio dadansoddiad o'r bylchau i fapio gwasanaethau a nodi'r angen am ddarpariaethau pellach.	Gofalwyr Cymru	• Cwblhau ymarferion, gan adrodd ar ganfyddiadau.	• Erbyn mis Mawrth 2026
Defnyddio cyllid grant i sefydlu 5-7 grŵp cymorth cymunedol neu glybiau cymdeithasol yn benodol ar gyfer gofalwyr hŷn sydd wedi ymddeol. Gall hyn gynnwys estyn grwpiau sydd wedi'u sefydlu drwy gyllid peilot tebyg yn 2024/25. Digwyddiadau arferion da i rannu dysgu.	Ymddiriedolaeth Gofalwyr Cymru	Grwpiau sydd wedi'u sefydlu. Adroddiadau ar ganlyniadau. Cynnal dau ddigwyddiad arferion da.	• Erbyn mis Mawrth 2026
Darparu adnoddau i ofalwyr di-dâl er mwyn galluogi hunaneiriolaeth.	Gofalwyr Cymru	• Defnydd o becyn cymorth hunaneiriolaeth ac adborth gan ofalwyr.	• Parhaus

Blaenoriaeth strategol 4: Helpu gofalwyr di-dâl mewn addysg ac yn y gweithle

Canlyniadau:

- mae gofalwyr ifanc yn elwa ar fwy o gymorth mewn addysg, gan gynnwys gofalwyr sy'n oedolion ifanc mewn addysg bellach
- trwy ddatblygu'r ffordd y cesglir data, mae gennym y potensial i wella'r ddealltwriaeth o ofalwyr ifanc mewn addysg
- caiff gofalwyr di-dâl eu helpu'n well i barhau mewn cyflogaeth â thâl neu ddychwelyd i gyflogaeth â thâl, lle bo hynny'n bosibl

Sut y byddwn yn cyflawni hyn	Cyflawni	Mesurau	Amserlen
Adnewyddu adnoddau gwybodaeth am ofalwyr ifanc sydd ar gael i staff mewn ysgolion a cholegau (caiff hyn ei gynnwys hefyd ym Mlaenoriaeth Strategol 1).	Ymddiriedolaeth Gofalwyr Cymru / Llywodraeth Cymru	• Adborth am y defnydd o ddeunyddiau a'u gwerth.	• Hydref 2025
Hyrwyddo ymwybyddiaeth o Ddeddf Absenoldeb i Ofalwyr 2023. Nodi canfyddiadau adroddiadau ynglŷn â gwerthuso effeithiau.	Llywodraeth Cymru / Gofalwyr Cymru	• Adolygu gweithgarwch cysylltiedig.	• Parhaus
Cymorth i ofalwyr di-dâl i fentro i fyd cyflogaeth â thâl neu ddychwelyd i'r gwaith. Cyflawnir hyn drwy wneud y canlynol: • hyfforddiant mynediad at waith a chymorth i ofalwyr di-dâl • hyfforddi staff canolfannau gwaith a hyfforddwyr gwaith a sicrhau eu bod yn ymwneud â chyflogaeth ar gyfer gofalwyr di-dâl	Gofalwyr Cymru	• Nifer y gofalwyr di-dâl sy'n cwblhau hyfforddiant a chanlyniadau. • Nifer y cysylltiadau a'r digwyddiadau hyfforddi a ddarperir, ac adborth.	• Monitro ym mis Hydref 2025 ac ym mis Ebrill 2026
Cynyddu ymwybyddiaeth o ofalwyr ifanc ymhlith y rhai sy'n trefnu prentisiaethau.	Llywodraeth Cymru	• Adolygu gweithgarwch cysylltiedig.	• Parhaus
Hyrwyddo hyrwyddwyr gofalwyr di-dâl yn y gweithle a'u helpu a hyrwyddo'r Canllaw i Ofalwyr sy'n Gweithio.	Gofalwyr Cymru	• Nifer yr hyrwyddwyr gofalwyr sydd ar waith mewn gweithleoedd yng Nghymru sydd â chyfanswm o 85,000 o weithwyr. • 80% o hyrwyddwyr gofalwyr wedi cwblhau	• Monitro ym mis Hydref 2025 ac ym mis Ebrill 2026

Sut y byddwn yn cyflawni hyn	Cyflawni	Mesurau	Amserlen
		hyfforddiant ar hawliau gofalwyr a'r gweithle. • Adborth yn dangos lefelau uwch o ymwneud rhwng gofalwyr a hyrwyddwyr y gweithle, a rhwng cyflogwyr a hyrwyddwyr y gweithle.	